

هم کلاسی
Hamkelasi.ir

مدیریت آموزش و پرورش منطقه ۱۴
دبیرستان غیر دولتی پسرانه پیام غدیر
پایانی اول ۹۹-۹۸
تاریخ امتحان: ۹۸/۱۰/۱۸
نام درس: فارسی ۱
مدت امتحان: ۷۰ دقیقه

نام و نام خانوادگی:
کلاس: دهم
نام دبیر: آقای علیزاده
رشته تحصیلی: علوم انسانی و معارف
شماره:

ساعت شروع امتحان: ۸:۳۰ صبح
تعداد برگ سؤال: ۳ صفحه

بارم	ردیف	الف												
۰/۵	۱.	معنای واژه های مشخص شده را با معادل امروزی بنویسید . الف (کیست کند با چو منی همسری) (ب) راست به مانند یکی زلزله												
۰/۷۵	۲.	بیت زیر را بر اساس اجزای جمله در زبان فارسی مرتب کنید . دید یکی بحر خروشنده ای سهمگنی ،نادره جوشنده ای												
۰/۵	۳.	معنای واژه های مشخص شده را بنویسید و تفاوت آنها را ذکر کنید . « کتابی که در او داد سخن آرایی توان داد ابداع کنم »												
۰/۵	۴.	در عبارت زیر چه بخشی از جمله حذف شده است ؟ سپس نوع حذف را بنویسید. «همنشین نیک بهتر از تنهایی است و تنهایی بهتر از هم نشین بد»												
۰/۵	۵.	از فعل «داری می روی» موارد زیر را بسازید . الف) امر: ب) ساخت منفی :												
۰/۷۵	۶.	مطابق نمودار زیر گروه اسمی مناسب بسازید. <table><tr><td>هسته</td><td>وابسته</td><td>وابسته</td></tr><tr><td> </td><td> </td><td> </td></tr><tr><td>اسم</td><td>صفت</td><td>مضاف الیه</td></tr><tr><td> </td><td> </td><td> </td></tr></table>	هسته	وابسته	وابسته				اسم	صفت	مضاف الیه			
هسته	وابسته	وابسته												
اسم	صفت	مضاف الیه												
۰/۲۵	۷.	تفاوت معنایی فعل «گشت» را در موارد زیر معلوم کنید . الف (گفتم که نوش لعلت ما را به آرزو گشت ←												
۰/۲۵		ب) بادی که در زمانه بسی شمع ها بگشت ←												
۰/۵	۸.	معنای کلمه «معاش» را در عبارت زیر بنویسید . تعلیم ز ارّه گیر در امر معاش												

ردیف	بارم
	۹. با توجه به بیت « لاله دیدم روی زیبای توام آمد به یاد + شعله دیدم سرکشی های توام آمد به یاد » الف) نقش ضمیر «م» در کلمه «توام» چیست؟ ← ب) در مصراع دوم نقش کلمه «شعله» چیست؟ ← ج) یک ترکیب اضافی معلوم کنید. د) ساختمان کلمه «سرکشی» چیست؟ ←
	۱۰. در اصطلاح به واژه هایی مثل «مهربان و یادگار» در فارسی معیار چه می گویند؟
	۱۱. معنای کلمات «فضل - حازم - حسیض» را به ترتیب بنویسید.
ب	قلمرو ادبی (۵ نمره)
	۱. با ذکر دلیل سجع و نوع آن را معلوم کنید. الف) محبت را غایت نیست از بهر آنکه محبوب را نهایت نیست. ب) مُلک بی دین باطل است و دین بی ملک ضایع.
	۲. در بیت زیر کلمه مشخص شده پدید آورنده کدام آرایه است؟ چرا؟ گفتم که بوی زلفت گمراه عالمم کرد گفتا اگر بدانی هم اوت رهبر آید
	۳. ادبیات عرفانی در حوزه‌ی کدام نوع ادبی قرار می گیرد؟
	۴. با توجه به بیت «بر تیر جورتان ز تحمل سپر کنیم تا سختی کمان شما نیز بگذرد» الف) یک اضافه تشبیهی بیابید و ارکان آن را بنویسید. ب) در بیت بالا کدام واژه در مفهوم مجازی است؟
	۵. در بیت «بر کن زبن این بنا که باید * از ریشه بنای ظلم برکنند» بنویسد کدام کلمه در مفهوم استعاره به کار رفته است و استعاره از چیست؟
	۶. درباره‌ی «حُسن تعلیل» موجود در بیت زیر توضیحی درست بنویسید. «بید مجنون در تمام عمر سر بالا نکرد حاصل بی حاصلی نبود جز شرمندگی»
	۷. عبارت « حرف هایم مثل یک تگه چمن روشن بود » پدید آورنده کدام آرایه ادبی می باشد؟
	۸. بیت بعدی، بیت زیر را بنویسید. دل اگر خدانشناسی همه در رُخ علی بین * به علی شناختم من به خدا قسم خدا را

ردیف	بارم	
ج		قلمرو فکری (۸ نمره)
		الف (معنی ابیات و عبارات زیر را به فارسی روان بنویسید.
	۰/۲۵	۱- که پیدا کرد آدم از کفی خاک
	۰/۵	۲- گفت در این معرکه یکتا منم
	۰/۵	تاج سر گلبن و صحرا منم
	۰/۷۵	۳- به هر محالی از حال و نهاد خویش بنگردی .
	۰/۷۵	۴- عزمت ضامن دوام جهان شد و خون تو امضای راستی است .
	۰/۷۵	۵- چون داد عادلان به جهان در بقا نکرد * بیداد ظالمان شما نیز بگذرد
	۱	۶- حدیث دوست نگویم مگر به حضرت دوست * که آشنا سخن آشنا نگه دارد
	۰/۵	۷- تدبیر برادران بر خلاف تقدیر رحمان آمد .
		ب) فقط مفاهیم موارد خواسته شده را بنویسید .
	۰/۵	۸- مفهوم عبارت «نیکو خو بهتر از نیکو رو» یعنی چه ؟
	۰/۵	۹- در بیت « ای تو رمه سپرده به چوپان گرگ طبع * این گرگی شبان شما نیز بگذرد » منظور از «رمه» و «گرگی شبان» چیست ؟
	۰/۵	۱۰- عبارت « خونت با خون بهایت حقیقت در یک تراز ایستاد » چه مفهومی دارد ؟
	۱	۱۱- عبارات « اثر غم و شادی پیش مردمان بر خود پیدا مکن » و « گندم نمای جو فروش نباش » هر کدام چه مفهومی دارند؟
	۰/۷۵	۱۲- مفهوم بیت « گرت هواست که معشوق نگسلد پیمان * نگاه دار سر رشته تا نگه دارد» را بنویسید .
	۰/۵	۱۳- مفهوم عبارت « در آب ، حیات تن ها بود و در قرآن ، حیات دل ها بود» یعنی چه ؟
	۲۰	موفق باشید

راهنما / تصحیح

بکسر

نام و نام خانوادگی :
کلاس : دهم
نام دبیر : آقای علیزاده
رشته تحصیلی : علوم انسانی و معارف
شماره :

مدیریت آموزش و پرورش منطقه ۱۴
دبیرستان غیر دولتی پسرانه پیام غدیر
پایانی اول ۹۸-۹۹
تاریخ امتحان : ۹۸/۱۰/۱۸
نام درس : فارسی ۱
مدت امتحان : ۷۰ دقیقه

بارم	ردیف	الف
۰/۱۵	۱	معنای واژه های مشخص شده را با معادل امروزی بنویسید . الف (کیست کند با چو منی همسری) ب) راست به مانند یکی زلزله دست مثل
۰/۷۵	۲	بیت زیر را بر اساس اجزای جمله در زبان فارسی مرتب کنید . دید یکی بحر خروشنده ای سهمگنی ، نادره جوشنده ای اولک بحر خروشنده و کهنه و ... را دید آبروی بافتنی
۰/۱۵	۳	معنای واژه های مشخص شده را بنویسید و تفاوت آنها را ذکر کنید . « کتابی که در او داد سخن آرایی توان داد ابداع کنم » عدل : انصاف اسم دارن (فعل)
۰/۱۵	۴	در عبارت زیر چه بخشی از جمله حذف شده است ؟ سپس نوع حذف را بنویسید . « همنشین نیک بهتر از تنهایی است و تنهایی بهتر از هم نشین بد » حذف سبب و طبعی است بهترین لفظی
۰/۱۵	۵	از فعل « داری می روی » موارد زیر را بسازید . الف) امر : شو ب) ساخت منفی : دارن می روی [نمی روی]
۰/۷۵	۶	مطابق نمودار زیر گروه اسمی مناسب بسازید . هسته اسم کتاب وابسته صفت این وابسته مضاف الیه پسر هر سال درت مثل این
۰/۲۵	۷	تفاوت معنایی فعل « گشت » را در موارد زیر معلوم کنید . الف (گفتم که نوش لعلت ما را به آرزو گشت) گشتن : نابود کردن
۰/۲۵	ب	بادی که در زمانه بسی شمع ها بگشت خاموش کردن
۰/۱۵	۸	معنای کلمه « معاش » را در عبارت زیر بنویسید . تعلیم ز آره گیر در امر معاش زندگی

ردیف	بارم
	۹. با توجه به بیت « لاله دیدم روی زیبای توام آمد به یاد + شعله دیدم سرکشی های توام آمد به یاد » (الف) نقش ضمیر «-م» در کلمه «توام» چیست؟ ← <u>مضاف الیه</u> (ب) در مصراع دوم نقش کلمه «شعله» چیست؟ ← <u>مفعول</u> (ج) یک ترکیب اضافی معلوم کنید. <u>روں تو یا سرکشی های تو</u> (د) ساختمان کلمه «سرکشی» چیست؟ ← <u>وندی مرکب</u>
	۱۰. در اصطلاح به واژه هایی مثل «مهربان و یادگار» در فارسی معیار چه می گویند؟ <u>دو تفضلی</u>
	۱۱. معنای کلمات «فضل - حازم - حسیض» را به ترتیب بنویسید. <u>پست - در کدام یک - پست</u>
ب	<u>پادشاه (کرم - غشی) که محتاط عاقل و دانشمند</u> قلمرو ادبی (۵ نمره)
	۱. با ذکر دلیل سجع و نوع آن را معلوم کنید. (الف) محبت را غایت نیست از بهر آنکه محبوب را نهایت نیست. <u>کج معطوف</u> (ب) ملک بی دین باطل است و دین بی ملک ضایع. <u>کج متوازن</u>
	۲. در بیت زیر کلمه مشخص شده پدید آورنده کدام آرایه است؟ چرا؟ گفتم که بوی زلفت گمراه عالمم کرد گفتا اگر بدانی هم اوت رهبر آید <u>بوی زلفت</u> <u>بوی زلفت</u>
	۳. ادبیات عرفانی در حوزه ی کدام نوع ادبی قرار می گیرد؟ <u>غنائی</u>
	۴. با توجه به بیت «بر تیر جورتان ز تحمل سپر کنیم تا سختی کمان شما نیز بگذرد» (الف) یک اضافه تشبیهی بیابید و ارکان آن را بنویسید. <u>سپر + تحمل</u> (ب) در بیت بالا کدام واژه در مفهوم مجازی است؟ <u>کمان</u>
	۵. در بیت «بر کن زین این بنا که باید * از ریشه بنای ظلم بر کند» بنویسد کدام کلمه در مفهوم استعاره به کار رفته است و استعاره از چیست؟ <u>بنای در مصراع اول استعاره از ظلم و ستم</u>
	۶. درباره ی «حسن تعلیل» موجود در بیت زیر توضیحی درست بنویسید. «بید مجنون در تمام عمر سر بالا نکرد حاصل بی حاصلی نبود جز شرمندگی» <u>بی حاصلی شدن</u> <u>بید مجنون را تا سر بر ز راست در حالی که شمر دلیل سر بر زری بودن بید را</u>
	۷. عبارت «حرف هایم مثل یک تکه چمن روشن بود» پدید آورنده کدام آرایه ادبی می باشد؟ <u>حرف روشن</u>
	۸. بیت بعدی، بیت زیر را بنویسید. دل اگر خداشناسی همه در رخ علی بین * به علی شناختم من به خدا قسم خدا را <u>بروای ندای حسین در خانه علی زین</u> <u>نه یکن پادشاهی دهر از سر که را</u>

ردیف	بارم	ج
		قلمرو فکری (۸ نمره)
		الف (معنی ابیات و عبارات زیر را به فارسی روان بنویسید.
۰/۲۵	۱- که پیدا کرد آدم از کفی خاک	انسان را از مشت خاکی خلق کرد
۰/۱۵	۲- گفت در این معرکه یکتا منم	تاج سر گلبن و صحرا منم
۰/۱۵	۳- به هر محالی از حال و نهاد خویش بنگردی .	به ظلم امور غیر ممکن زور عصبانی نشو
۰/۷۵	۴- عزمت ضامن دوام جهان شد و خون تو امضای راستی است .	اراده تو باعث ماندگاری دنیا شده خون تو راه راستی را نشان می‌دهد
۰/۷۵	۵- چون داد عادلان به جهان در بقا نکرد * بیداد ظالمان شما نیز بگذرد .	وقتی عدل انسان عادل در جهان پادشاهان می‌شود تا کنگران هم نخواهند ماند
۱	۶- حدیث دوست نگویم مگر به حضرت دوست * که آشنا سخن آشنا نگه دارد	داستان عشق را فقط به معشوق ادا می‌دهند (خداوند) هم تو می‌بینی آنها را از عشق را به معشوق حقیقی
۰/۱۵	۷- تدبیر برادران بر خلاف تقدیر رحمان آمد .	چاره اندیشی (من) برادران بولف مخالف میل و اراده خداوند بود
۰/۱۵	۸- مفهوم عبارت «نیکو خو بهتر از نیکو رو» یعنی چه ؟	باطن خوب بر ظاهر نیکو برتری دارد
۰/۱۵	۹- در بیت « ای تو رمه سپرده به چوپان گرگ طبع * این گرگی شبان شما نیز بگذرد » منظور از «رمه» و «گرگی شبان» چیست ؟	استعاره از طاعن کبر صفت مفعول استعاره از مردم
۰/۱۵	۱۰- عبارت «خونت با خون بهایت حقیقت در یک تراز ایستاد» چه مفهومی دارد ؟	ارزش خون تو با حقیقت و حق برابر است
۱	۱۱- عبارات « اثر غم و شادی پیش مردمان بر خود پیدا مکن » و « گندم نمای جو فروش نباش » هر کدام چه مفهومی دارند ؟	غم و شادی حالت را بر مردم نشانده دو رو نباش
۰/۷۵	۱۲- مفهوم بیت « گرت هواست که معشوق نگسلد پیمان * نگاه دار سر رشته تا نگه دارد » را بنویسید .	عاشق باید وفادار باشد تا معشوق هم پیمان نشکند
۰/۱۵	۱۳- مفهوم عبارت « در آب ، حیات تن ها بود و در قرآن ، حیات دل ها بود » یعنی چه ؟	آب : زنده شدن جسم قرآن : زنده شدن دل
۲۰	موفق باشید	